

20 Ιουλίου, 1995

[ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Μ. ΦΛΩΡΙΔΗΣ, ΩΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΠΟΒΙΩΣΑΣΗΣ
ΘΕΟΔΟΣΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΜΑΡΔΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΠΟΛΥΣΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 829/93)

-
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Παθητική νομιμοποίηση — Συνένωση της Δημοκρατίας σε περίπτωση προσβολής διατάγματος αναγκαστικής απαλλοτριώσης που δεν εξεδόθη από αυτήν — Απόρριψη της προσφυγής ως προς τη Δημοκρατίας βάσει και της απόφασης Κισσοπόδα κ.ά. v. Δημοκρατίας κ.ά.* 5
- Διοικητικό Δίκαιο — Συλλογικά όργανα — Δύο διαφορετικά όργανα με την αυτή σύνθεση — Η χωριστή οντότητά τους δεν επηρεάζεται — Η περίπτωση Χωριτικής Αρχής και Επιτροπής Υγείας που απαρτίζονταν από τα αυτά πρόσωπα οδήγησε σε παράνομη ανάμιξη του ενός οργάνου σε έργα του άλλου στην κριθείσα περίπτωση.* 10
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι ακυρώσεως — Ανάμιξη μη αρμοδίου οργάνου σε έργα άλλου αρμοδίου της αυτής όμως συνθέσεως — Επέφερε την ακυρότητα της τελικής απόφασης.* 15
- Με την προσφυγή προσεβλήθη διάταγμα απαλλοτριώσης ακίνητης ιδιοκτησίας που εξέδωσε η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας του χωριού Πολύστυπος ως Απαλλοτριούσα Αρχή. 20
- Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

- 5 1. Οι καθ' ων η αίτηση 2 ήγειραν προδικαστική ένσταση ότι εσφαλμένα στρέφεται η προσφυγή εναντίον τους, διότι δεν εξέδωσαν το προσβαλλόμενο διάταγμα απαλλοτρίωσης, με αναφορά στις υποθέσεις *Toulla Tryphonos and Others v. The Municipality of Nicosia and Another, Κτηνοτροφική Εταιρεία Τίμος Σταυρός Λυμπιών Λτδ. και Άλλοι v. Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας*, και την πρόσφατη απόφαση *Θεοπίστη Σ. Κισσοπόδα και Άλλοι v. Κυπριακής Δημοκρατίας και Άλλων*.
- 10 Κρίνεται ότι η ένσταση των καθ' ων η αίτηση 2 είναι βάσιμη και η προσφυγή εναντίον των καθ' ων η αίτηση 2 απορρίπτεται.
- 15 2. Η Χωριτική Αρχή Πολυστύπου και η Επιτροπή Υγείας Πολυστύπου αποτελούν δύο ξεχωριστές νομικές οντότητες. Η σύσταση και αρμοδιότητες της Χωριτικής Αρχής διέπονται από τον περί Χωριτικών Αρχών Νόμο (Κεφ. 244, όπως τροποποιήθηκε) της δε Επιτροπής Δημόσιας Υγείας από τον περί Δημόσιας Υγείας (Χωρίων) Νόμο (Κεφ. 259, όπως τροποποιήθηκε). Τα δύο όργανα, όπως φαίνεται από τους οικείους νόμους, έχουν
- 20 ξεχωριστές και διαφορετικές εξουσίες και αρμοδιότητες. Απόλυτα σχετική επί του θέματος είναι και η απόφαση *Πηνελόπη Α. Πένσα και Άλλοι v. Δημοκρατίας*.
- 25 Στην παρούσα περίπτωση, όπως φαίνεται από το περιεχόμενο των διοικητικών φακέλων, η διαδικασία για την απαλλοτρίωση ξεκίνησε με αίτημα της Χωριτικής Αρχής Πολυστύπου και όχι της Επιτροπής Δημόσιας Υγείας του χωριού. Η διαδικασία (αλληλογραφία) συνεχίστηκε ως επί το πλείστον και πάλι από τη
- 30 Χωριτική Αρχή. Η δημοσίευση της γνωστοποίησης και του διατάγματος απαλλοτρίωσης στο όνομα της Επιτροπής Δημόσιας Υγείας δεν θεραπεύει την παρανομία, ούτε διασώζει την πράξη.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

35 Αναφερόμενες υποθέσεις:

Tryphonos and Others v. Municipality of Nicosia and Another (1988)
3 (B) C.L.R.901,

40 *Κτηνοτροφική Εταιρεία Τίμος Σταυρός Λυμπιών Λτδ. κ.ά. v. Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (1990)* 3 Α.Α.Δ. 852,

Κισσοπόδα κ.ά. v. Δημοκρατίας (Αρ. 2) (1994) 4 Α.Α.Δ. 2053,

Πέτσα κ.ά. v. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 481.

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον του διατάγματος απαλλοτριώσης που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας με ημερομηνία 20/8/1993 με αρ. γνωστοποίηση 1326, αναφορικά με το τεμάχιο 1561/4 (όλο) και 1563 (Μέρος), στο χωριό Πολύστυπος. 5

Α. Σ. Αγγελίδης, για τους Αιτητές. 10

Π. Αγγελίδης, για τους Καθ' ων η αίτηση 1.

Ε. Κλεόπα, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση 2. 15

Cur. adv. vult.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Με την προσφυγή αυτή οι αιτητές ζητούν απόφαση του Δικαστηρίου ότι το διάταγμα απαλλοτριώσης που δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας με ημερομηνία 20/8/1993, με αρ. γνωστοποίησης 1326, όσον αφορά το τεμάχιο 1561/4 (όλο) και 1563 (μέρος) στο χωριό Πολύστυπος, είναι άκυρο. 20

Ο αιτητής (1) είναι δικηγόρος και διαχειριστής βάσει διατάγματος του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, της περιοσίας της αποβιωσάσης Θεοδοσίας Γεωργιάδου Μαρδά, τέως από τον Πολύστυπο, η οποία ήταν η μητέρα των αιτητών (2) μέχρι (8). 25

Στις 11/12/1992 η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας του χωριού Πολύστυπος ως η Απαλλοτριούσα Αρχή, δημοσίευσε στο Τρίτο Παράρτημα, Μέρος ΙΙ της επίσημης εφημερίδας της Δημοκρατίας, την πρόθεσή της να απαλλοτριώσει το τεμάχιο 1561/4 (όλο) και 1563 (μέρος) του οποίου οι αιτητές είναι ιδιοκτήτες, έκτασης ενός δεκαρίου και 200 τ.μ. περίπου, του κυβερνητικού χωρομετρικού σχεδίου ΧΧΧVIII.41, και καλούσε κάθε πρόσωπο που ενίστατο να υποβάλει ένσταση στην Απαλλοτριούσα Αρχή, μέσω του Επάρχου Λευκωσίας, εντός 15 ημερών. 30
35

Σύμφωνα με την πιο πάνω γνωστοποίηση η ακίνητη ιδιοκτησία των αιτητών η οποία περιγραφόταν στον Πίνακά της, κρίθηκε αναγκαία για τους ακόλουθους σκοπούς δηλαδή "για τη δημιουργία πάρκου και δρόμου προσπέλασης και η απαλλοτριώσή της επιβάλλεται για τους πιο κάτω λόγους, δηλαδή τη δημιουργία πάρκου και δρόμου προσπέλασης στην τοποθεσία "Λαούδα" 40

στο χωριό Πολύστυπος της Επαρχίας Λευκωσίας".

5 Σύμφωνα με το άρθρο 6 του περί Αναγκαστικής Απαλλο-
τριώσεως Νόμου (Ν. 15/62), η Απαλλοτριούσα Αρχή προβαίνει
σε εξέταση των ενστάσεων που υποβλήθηκαν διαρκούσης της
προθεσμίας και στη συνέχεια τις διαβιβάζει στο Υπουργικό
10 Συμβούλιο. Σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 6, αν τούτο
κριθεί σκόπιμο, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων,
εκδίδεται διάταγμα απαλλοτριώσεως εντός 10 μηνών από την
15 ημερομηνία δημοσίευσης της γνωστοποίησης. Οι αιτητές δεν
υπέβαλαν ένσταση διότι υπέβαλαν ένσταση σε προηγούμενη
γνωστοποίηση για απαλλοτριώση σχετικά με το ίδιο κτήμα η
οποία εγκαταλείφθηκε και οι αιτητές δεν γνώριζαν για τη νέα
γνωστοποίηση απαλλοτριώσεως.

20 Στο προσβαλλόμενο διάταγμα απαλλοτριώσεως που δημοσι-
εύθηκε στο Τρίτο Παράρτημα, Μέρος II, της επίσημης εφημερί-
δας της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 20/8/93, αναφερόταν ότι κα-
μία ένσταση δεν υποβλήθηκε εναντίον της σκοπούμενης απαλ-
λοτριώσεως της ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητών. Για το λόγο
αυτό το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την υπό κρίση απαλλο-
τριώση της ακίνητης ιδιοκτησίας. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω
καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή.

25 Οι καθ' ων η αίτηση 2 ήγειραν προδικαστική ένσταση ότι
εσφαλμένα στρέφεται η προσφυγή εναντίον τους, διότι δεν εξέ-
δωσαν το προσβαλλόμενο διάταγμα απαλλοτριώσεως. Στην πα-
ρούσα υπόθεση Απαλλοτριούσα Αρχή είναι η Επιτροπή Δημό-
30 σιας Υγείας του χωριού Πολύστυπος-καθ' ου η αίτηση 1 και
τούτο αναφέρεται στη γνωστοποίηση απαλλοτριώσεως. Το
Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την έκδοση του διατάγματος
απαλλοτριώσεως από τον καθ' ου η αίτηση 1.

35 Η συνήγορος των καθ'ων η αίτηση 2 υποστήριξε την εισήγησή
της με αναφορά στις υποθέσεις *Toulla Tryphonos & Others v.*
The Municipality of Nicosia & Another (1988) 3(B) C.L.R. 901,
Κτηνοτροφική Εταιρεία Τίμιος Σταυρός Ανιπιτών Ατδ. και Άλλοι
v. Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (1990)
40 3 Α.Α.Δ. 852 και την πρόσφατη απόφαση *Θεοπίστη Σ. Κισσοπό-*
δα και Άλλοι v. Κυπριακής Δημοκρατίας και Άλλων (1994) 4
Α.Α.Δ. 2053, όπου ο Δικαστής Κωνσταντινίδης αναφέρει:

"Το επόμενο θέμα αφορά στη συνένωση της Κυπριακής Δημο-
κρατίας ως καθ'ων η αίτηση. Απαλλοτριούσα αρχή είναι ο Κυ-

πριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης. (Βλ. άρθρο 30(1) του περι Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης Νόμου του 1980 (Ν. 42/80 όπως τροποποιήθηκε). Το Υπουργικό Συμβούλιο άσκησε αρμοδιότητες σε δύο στάδια. Πρώτα ενέκρινε την μέλλουσα να απαλλοτριωθεί ακίνητη ιδιοκτησία (βλ. άρθρο 31(2)(γ) του Ν. 42/80) και μετά ενέκρινε την ίδια την αναγκαστική απαλλοτριώση (βλ. την επιφύλαξη στο άρθρο 6(3) του περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμου του 1962 (Ν. 15/62) όπως τροποποιήθηκε και άρθρο 30(3) του Νόμου 42/80). Η ενδιάμεση εγκριτική απόφαση δεν αποτελεί αυτοτελές αντικείμενο της προσφυγής εν πάση περιπτώσει η δε τελική έγκριση δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι η απόφαση της έκδοσης του διατάγματος προέρχεται από τον Οργανισμό ως τη μόνη απαλλοτριούσα αρχή. (βλ. *HjiVassiliou v. Cyprus Athletic Organisation* (1987) 3 C.L.R. 2142, *Toulla Tryfonos and Others v. The Municipality of Nicosia and the Council of Ministers* (1988) 3 C.L.R. 901, *Κτηνοτροφική Εταιρεία Τίμιος Σταυρός Λυμπιών Λτδ. και Άλλοι v. Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 852, *Ανδρέα Χ"Βασιλείου v. Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού και Άλλου* (1993) 4 Α.Α.Δ. 981). Οφείλω να σημειώσω ότι στην υπόθεση *Νορβάν Χανιάν v. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 1873, η κατάληξη ήταν διαφορετική. Η ένσταση των καθ' ων η αίτηση 1 είναι βάσιμη και πρέπει να διαγραφούν ως διάδικοι στην Προσφυγή".

Κρίνω ότι η ένσταση των καθ' ων η αίτηση 2 είναι βάσιμη και η προσφυγή εναντίον των καθ' ων η αίτηση 2 απορρίπτεται.

Θα προχωρήσω στην εξέταση της νομιμότητας της επίδικης απόφασης, σε σχέση με τους καθ' ων η αίτηση 1.

Ο δικηγόρος του αιτητή ισχυρίστηκε, ανάμεσα σ' άλλα, ότι η διαδικασία της απαλλοτριώσης είναι παράνομη και άκυρη γιατί υπήρξε σ' αυτήν ανάμειξη άλλου οργάνου από την Απαλλοτριούσα Αρχή, και συγκεκριμένα της Χωριτικής Αρχής Πολυστύπου.

Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση υποστήριξε ότι η ανάμειξη της Χωριτικής Αρχής δεν ισοδυναμεί με παρανομία, αφού τα δύο όργανα (η Χωριτική Αρχή και η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας του χωριού Πολύστιπος), απαρτίζονται από τα ίδια άτομα και επομένως πρόκειται, στην ουσία, περί ενός και του αυτού οργάνου και/ή νομικού προσώπου.

Δεν συμφωνώ με τη θέση των καθ' ων η αίτηση. Η Χωριτική

Αρχή Πολυτύπου και η Επιτροπή Υγείας Πολυστύπου αποτελούν δύο ξεχωριστές νομικές οντότητες. Η σύσταση και αρμοδιότητες της Χωριτικής Αρχής διέπονται από τον περί Χωριτικών Αρχών Νόμο (Κεφ. 244, όπως τροποποιήθηκε) της δε Επιτροπής Δημόσιας Υγείας από τον περί Δημόσιας Υγείας (Χωρίων) Νόμο (Κεφ. 259, όπως τροποποιήθηκε). Τα δύο όργανα, όπως φαίνεται από τους οικείους νόμους, έχουν ξεχωριστές και διαφορετικές εξουσίες και αρμοδιότητες. Απόλυτα σχετική επί του θέματος είναι και η απόφαση *Πηνελόπη Α. Πέτσα και Άλλοι v. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 481, όπου ο αδελφός Δικαστής Νικήτας, εξετάζοντας ακριβώς το ίδιο θέμα, είπε, ανάμεσα σ' άλλα και τα ακόλουθα:

"Η αρμοδιότητα οργάνου να εκδίδει διοικητική πράξη καθορίζεται αυστηρά από το νόμο. Η ικανότητά του αυτή αποτελεί όρο ή προϋπόθεση εγκυρότητας της απόφασης. Έχει λεχθεί στην προκείμενη περίπτωση ότι η λήψη απόφασης από άλλο όργανο δεν είναι ουσιώδης λόγω της σύνθεσης των δύο οργάνων. Δεν μπορώ να συμφωνήσω. Αν αφηθεί να επικρατήσει τέτοιο επιχείρημα η αρχή της νομιμότητας θα υποστεί βαθύ και επικίνδυνο ρήγμα. Η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας έχει χωριστή νομική οντότητα από την Χωριτική Αρχή. Οι αρμοδιότητες είναι διαφορετικές και οριοθετούνται από τους οικείους νόμους, οι οποίοι την καθιστούν ανεξάρτητη και αυθυπόστατη.

.....
Στην προκείμενη περίπτωση ούτε η απόφαση για απαλλοτρίωση αλλ' ούτε η προβληθείσα ένσταση εξετάστηκε από την καθής η αίτηση Επιτροπή Δημόσιας Υγείας Λαγουδερών σαν την κατά νόμο αρμόδια αρχή, αλλά από άλλο όργανο. Τίποτε απ' ό,τι συνέβη μετά (π.χ. δημοσίευση του ονόματος της Επιτροπής στα διατάγματα) δεν μπορούσε να διασώσει την πράξη, η οποία έπασχε στη γένεσή της. Για τους λόγους αυτών το διάταγμα απαλλοτρίωσης ακυρώνεται."

Η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας έχει ρητή εξουσία από τον περί Δημόσιας Υγείας (Χωρίων) Νόμο, Κεφ. 259, όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 81/63, "να προβαίνει εις την αναγκαστικήν απαλλοτρίωσιν ιδιοκτησίας δι' οιονδήποτε των σκοπών αυτής, συμφώνως προς τας διατάξεις του περί Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης Νόμου του 1962" (άρθρο 7(1)(κδ)).

Μεταξύ των εξουσιών που παρέχει ο πιο πάνω Νόμος στην Επιτροπή Δημόσιας Υγείας είναι, σύμφωνα με την παράγραφο (ιζ) του εδαφίου (1) του άρθρου 7, γενικά: "να προάγει την βελτίωσιν και ανάπτυξιν του χωρίου". Βάσει των πιο πάνω διατάξε-

ων παρέχεται εξουσία στην Επιτροπή να απαλλοτριώνει ακίνητη ιδιοκτησία για τη δημιουργία πάρκων και δρόμων προσπέλασης.

Στην παρούσα περίπτωση, όπως φαίνεται από το περιεχόμενο των διοικητικών φακέλων, η διαδικασία για την απαλλοτρίωση ξεκίνησε με αίτημα της Χωριτικής Αρχής Πολύστυπου και όχι της Επιτροπής Δημόσιας Υγείας του χωριού. Η διαδικασία (αλληλογραφία) συνεχίστηκε ως επί το πλείστον και πάλι από τη Χωριτική Αρχή. Η δημοσίευση της γνωστοποίησης και του διατάγματος απαλλοτρίωσης στο όνομα της Επιτροπής Δημόσιας Υγείας δεν θεραπεύει την παρανομία, ούτε διασώζει την πράξη. Για το λόγο αυτό, βρίσκω ότι η επίδικη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, ενόψει δε της ακυρώσεως της επίδικης απόφασης δεν θα ασχοληθώ με τους υπόλοιπους λόγους ακυρότητας που προβλήθηκαν.

Ως αποτέλεσμα, η παρούσα προσφυγή επιτυγχάνει και η επίδικη απόφαση ακυρώνεται.

Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.